

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001091

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 01-03-2024

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Спесивцева Олена Олександрівна

2. OLENA O. SPESYVTSEVA

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5889-820X

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 293

Назва наукової спеціальності: Міжнародне право

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Міжнародне право

Дата захисту: 01-03-2024

Спеціальність за освітою: Право

Місце роботи здобувача: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 2023-47
ID4192

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.87.01

Тема дисертації:

1. Правове регулювання унітарної патентної охорони в Європейському Союзі
2. Legal regulation of the Unitary Patent Protection in the European Union

Реферат:

1. Дисертаційна робота є першою у вітчизняній науці міжнародного права дослідженням, присвяченим комплексному вивченню теоретичних і практичних питань правового регулювання унітарної патентної охорони в Європейському Союзі, розгляду становлення відносин держав-членів Європейського Союзу у сфері уніфікації патентної охорони, створення унітарної системи патентної охорони в Європейському Союзі та аналізу механізму захисту патентних прав, в тому числі новоствореного Уніфікованого патентного суду. Проаналізовано перспективи участі України в унітарній системі патентної охорони Європейського Союзу та національне законодавство України у сфері патентної охорони на предмет його наближення до законодавства ЄС. Констатується, що унітарна системи патентної охорони в Європейському Союзі стала результатом досягнутого компромісу між державами-членами ЄС після довготривалих перемовин та

реалізувалося шляхом застосування механізму посиленої співпраці. У результаті дослідження сформульовано низку положень, що характеризуються науковою новизною. Зокрема, у дисертації вперше здійснено теоретичний аналіз унітарної системи патентної охорони в Європейському Союзі як механізму, що забезпечить ще більш сприятливе функціонування внутрішнього ринку Європейського Союзу без кордонів і сприятиме розвитку його економіки й інноваційних технологій. Значення формування єдиного економічного та правового простору, зокрема і унітарної системи патентної охорони в ЄС, полягає в його нерозривному зв'язку з процесом становлення та ефективним функціонуванням внутрішнього ринку в Європейському Союзі. Доведено, що унітарна система патентної охорони в ЄС є особливим ринково-орієнтованим інструментом, що гарантує учасникам внутрішнього ринку ЄС реалізацію виключних прав на запатентований винахід на регіональному рівні. Аргументовано, що після тривалих спроб віднайти спільне для ЄС рішення щодо заснування механізму унітарної системи патентної охорони та судового механізму вирішення спорів щодо порушення патентних прав певна кількість держав-членів висловила готовність взаємодіяти між собою задля створення цієї системи з використанням особливого механізму ЄС – механізму посиленої співпраці. Обґрунтовано, що посилена співпраця стала політичним стимулом, який призвів не лише до досягнення поставлених цілей, а й до загального посилення єдності між державами-членами ЄС та просування євроінтеграції у сфері патентної охорони. Проаналізовано рішення Ради 2011/167/ЄС від 10 березня 2011 року щодо авторизації застосування механізму посиленої співпраці у сфері становлення унітарної патентної охорони. Констатовано, що посилена співпраця у сфері становлення унітарної системи патентної охорони відповідає праву ЄС та всім умовам, що визначені установчими договорами ЄС для посиленої співпраці, а саме: (а) механізм був використаний як «останній засіб»; (б) запровадження посиленої співпраці та направлення запиту Комісії було ініційовано 12 державами-членами ЄС; (в) метою держав було просування цілей ЄС та прискорення процесу інтеграції у сферах, в яких виявилось за неможливе сформувати компромісне рішення і досягти спільного результату; (г) використання механізму жодним чином не спричиняє шкоди функціонуванню внутрішнього ринку, економічній та соціальній єдності держав-членів ЄС, створення дискримінації та обмежень в торгівлі між ними або порушення умови конкуренції в ЄС; (ґ) механізм є відкритим для всіх держав-членів ЄС, які не є учасниками механізму, але мають право приєднатися до співробітництва. З'ясовано, що національні та регіональні системи патентної охорони стали основою для формування унітарної системи патентної охорони в ЄС, яка має на меті ще більш глибоку уніфікацію патентного законодавства ЄС та створення умов для користувачів цієї системи, завдяки яким вони зможуть досягти не лише економічних та фінансових результатів, а й загалом сприяти науково-технічному прогресу регіону. Водночас, актами, які імплементують посилену співпрацю у сфері становлення унітарної системи патентної охорони, стали: (а) Регламент 1257/2012 Європейського Парламенту та Ради від 17 грудня 2012 року про імплементацію посиленої співпраці у сфері становлення унітарної системи патентної охорони; (б) Регламент 1260/2012 Ради від 17 грудня 2012 року про імплементацію посиленої співпраці у сфері становлення унітарної системи патентної охорони щодо відповідних положень про переклад; (в) Угода про Уніфікований патентний суд, яка підписана 19 лютого 2012 року. Зазначені акти у дисертації були вивчені та проаналізовані вперше. Встановлено, що вони є політичним компромісом, властивим правовій природі ЄС, та сумішшю правових культур держав-учасниць.

2. The scientific work is the first in the national field of international law to provide a comprehensive coverage of theoretical and practical issues of legal regulation of unitary patent protection in the European Union, to study the development of relations between the EU Member States in the field of unification of patent protection, the unitary system of patent protection in the European Union and to analyse the mechanism of patent rights protection, including the newly established Unified Patent Court. The author analyses the prospects of Ukraine's participation in the unitary patent protection system of the European Union and the national legislation of Ukraine in the field of patent protection in terms of its harmonisation with EU legislation. It is stated that the unitary patent protection system in the European Union was the result of a compromise reached between the EU Member States after lengthy negotiations and was implemented through the use of the mechanism of enhanced cooperation. As a result of the study, a number of provisions characterised by scientific novelty were formulated.

In particular, the thesis is the first to provide a theoretical analysis of the unitary system of patent protection in the European Union as a mechanism which will ensure even more favourable functioning of the internal market of the European Union without borders and will promote the development of economy and innovative technologies. The significance of the formation of a single economic and legal space, including the unitary system of patent protection in the EU, lies in its inextricable link with the process of formation and efficient functioning of the internal market in the European Union. It is proved that the unitary patent protection system in the EU is a special market-based instrument which guarantees the participants of the EU internal market the realisation of exclusive rights to a patented invention at the regional level. It is determined that after lengthy attempts to find a common EU solution to establish a mechanism for a unitary patent protection system and a judicial mechanism for resolving disputes over patent infringement, a certain number of Member States have expressed their willingness to cooperate with each other to establish this system using a special EU mechanism - the enhanced cooperation mechanism. It is proved that enhanced cooperation has become a political incentive which has resulted not only in achieving the set goals, but also in a general increase in unity among the EU Member States and promotion of European integration in the field of patent protection. The article analyses Council Decision 2011/167/EU of 10 March 2011 authorising enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection. It is stated that the enhanced cooperation in the field of establishment of the unitary patent protection system complies with EU law and all the conditions set out in the EU founding treaties for enhanced cooperation, namely: (a) the mechanism was used as a "last resort"; (b) the introduction of enhanced cooperation and the request to the Commission was initiated by 12 EU Member States; (c) the aim of the States was to promote the EU's objectives and strengthen the integration process in areas where it proved impossible to formulate a compromise solution and achieve a common result; (d) the application of the mechanism does not in any way prejudice the functioning of the internal market, the economic and social unity of the EU Member States, create discrimination and restrictions on trade between them or distort competition in the EU; (e) the mechanism is open to all EU Member States that are not parties to the mechanism but have the right to join the cooperation. It is determined that national and regional patent protection systems have become the basis for the formation of a unitary patent protection system in the EU, which aims to further unify EU patent legislation and create conditions for users of this system, thanks to which they will be able to achieve not only economic and financial results, but also generally contribute to the scientific and technological progress of the region. At the same time, the acts implementing enhanced cooperation in the field of establishing a unitary patent protection system in the EU are (a) Regulation (EU) No 1257/2012 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2012 implementing enhanced cooperation in the area of the creation of a unitary patent protection; (b) Council Regulation (EU) No 1260/2012 of 17 December 2012 implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with regard to the applicable translation arrangements; (c) the Agreement on a Unified Patent Court signed on 19 February 2012.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- 1. Соколова О. О. Застосування механізму посиленої співпраці до запровадження унітарного патентного захисту в Європейському Союзі. Держава і право. // Б. Київ, 2021. Вип. 89. С. 189 – 200.
- 2. Соколова О. О. The European patent protection system: problematic issues and development prospects. Публічне право. // Б. 2022. Випуск № 1 (45). С. 42 – 56.

- 3. Соколова О. О. Уніфікований патентний суд як унікальна інституція патентного захисту в ЄС. Право і суспільство. // Б. 2023. Випуск 1. С. 403 – 412.
- 4. Соколова О. О. Реформування системи патентної охорони України та її наближення до унітарної системи патентної охорони ЄС. Юридичний науковий електронний журнал. // Б. 2023. Випуск № 6. С. 636-640.
- 5. Соколова О. О. Європейські паростки міжнародно-правового регулювання захисту патентних прав. Україна і Європейський Союз: шлях до сталого розвитку: зб. наук. статей за матеріалами IV Всеукр. наук. практ. конф. з европ. права, 19 листоп. 2020 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2020. С. 38-42.
- 6. Соколова О. О. Концепція особистості Г.В.Ф. Гегеля як філософське підґрунтя рефлексії прав інтелектуальної власності. Філософія і право: тези доп. XVII Міжнар. наук. конф. аспірантів та студентів (20 трав. 2021 р.). / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2021. С. 107-110.
- 7. Соколова О. О. Unification of Patent Protection in the European Union and its Value. Сучасне суспільство і наука: актуальні дослідження молодих науковців: матеріали Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції іноземними мовами / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2021. С. 178-183.
- 8. Соколова О. О. Уніфікований патентний суд як елемент системи унітарного патентного захисту в Європейському Союзі: організаційно-правова основа. Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, інтернет права та ІТ права: матеріали Шостої всеукраїнської науково – практичної конференції (Львів, 29 вересня 2022 р.) / Юрид. ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка. Львів, 2022. С. 219-225.
- 9. Соколова О. О. Характеристика Європейського патенту з унітарним ефектом через призму аналізу положень Регламенту 1257/2012. Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, ІТ та Інтернет права: матеріали Сьомої всеукраїнської науково – практичної конференції (Львів, 25 травня 2023 р.) / Юрид. ф-т Львів. нац. ун-ту ім. І. Франка. Львів, 2023. С. 211-215.
- 10. Соколова О. О. Періодизація становлення системи патентної охорони в Україні. Права людини і демократія: зб. наук. статей за матеріалами IV наук. практ. конф. з европ. права, 12 трав. 2023 р. / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2023. С. 19-23.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0111u000954

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Комарова Тетяна В'ячеславівна

2. Tetiana V. Komarova

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. СМІРНОВА Ксенія Володимирівна

2. KSENIIA V. SMYRNOVA

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2768-7642

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070499

Місцезнаходження: Володимирська, 64, Київ, 01601, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Тарасенко Леонід Леонідович

2. Leonid Tarasenko

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4359-8965

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Маринів Іванна Ігорівна
2. Ivanna I. Maryniv

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0267-6288

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іванова Ксенія Юріївна
2. Kseniia Y. Ivanova

Кваліфікація: к. ю. н., доц., 12.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4696-2478

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Код за ЄДРПОУ: 02071139

Місцезнаходження: вул. Пушкінська, буд. 77, Харків, Харківський р-н., 61024, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Яковюк Іван Васильович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Яковюк Іван Васильович

